

Revisorforeningen: Forslag til forenklinger i åpenhetsloven

Våre anbefalinger

Revisorforeningen anbefaler to målrettede forenklinger i åpenhetsloven:

1. *Heve tersklene* slik at pliktene til å arbeide systematisk med å ivareta menneskerettigheter og sikre anstendige arbeidsforhold rettes mot virksomheter med reell påvirkningskraft.
2. *Fjerne redegjøringsplikten* og heller regulere rapportering helhetlig i regnskapsloven.

Dette vil gi et mer proporsjonalt regelverk, redusere administrasjon og skjemavelde for små virksomheter og være i tråd med den europeiske forenklingsagendaen. Revisorforeningen støtter fullt ut formålet bak lovene og ser behovet for fortsatt regulering av næringslivet på disse områdene. Brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold utgjør store samfunnsutfordringer. Vårt forslag handler om å justere virkemiddelbruken, ikke redusere innsatsen. Vi mener at formålet med loven vil bli vel så godt ivaretatt med de forenklingene vi foreslår.

Bakgrunn

Nylig gjennomførte evalueringer av åpenhetsloven viser at åpenhetsloven har bidratt til økt bevissthet og gitt mange foretak en struktur for arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Samtidig peker funnene på flere forhold som svekker måloppnåelsen: Et betydelig skjemavelde, som særlig rammer de minste virksomhetene; manglende kompetanse til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger som bidrar til å identifisere og håndtere risiko; og i tillegg viser evalueringene at redegjørelsene ofte er generiske og lite risikobaserte, og dermed ikke i tråd med lovens intensjon.

Revisorforeningen mener at det ikke er godt nok dokumentert at tiltenkte brukere av rapporteringene har *reell nytte av redegjørelsene*. Redegjørelsen er dessuten lite standardisert og derfor lite sammenlignbar mellom foretak og over tid. Rapporteringen fremstår mer som en etterlevelseskontroll enn beslutningsrelevant informasjon.

Lovpålagte rapporteringsplikter er et inngripende virkemiddel. For å opprettholde slike plikter bør det foreligge tydelig dokumentasjon for at pliktene faktisk bidrar til bedre menneskerettighetsarbeid. Det grunnlaget foreligger ikke i dag, og spesielt anser vi at det er svakt hold for at rapporteringen fra mindre foretak har god effekt.

Innføringen av EUs aktsomhetsdirektiv (CSDDD) gir en mulighet til å samordne nasjonale og europeiske krav, redusere dobbeltregulering og sikre en mer konsekvent risikobasert tilnærming. EU har i sin forenklingsagenda (2025) lagt stor vekt på lettelse for små og mellomstore virksomheter. For å sikre like konkurransevilkår og samordning med EU, mener vi at Norge bør heve tersklene i åpenhetsloven og forenkle rapporteringspliktene.

Heving av terskelverdiene i åpenhetsloven

De gjeldende tersklene i åpenhetsloven: Over to av tre følgende kriterier: salgsinntekt 70 mill kr, balansesum 35 mill. kr, 50 ansatte. Revisorforeningen anbefaler å heve grensene til tersklene for

store foretak i regnskapsloven: Over to av tre av salgsinntekt 580 mill. kr, balansesum 290 mill. kr, 250 ansatte. Dette vil innebære en lettelse for små og mellomstore foretak, uten å gå like langt som CSDDD. Incentivene i åpenhetsloven vil beholdes for viktige deler av norsk næringsliv, samtidig som kravene i stor grad rettes mot virksomheter med reell påvirkningskraft og tilstrekkelig kapasitet.

Fjerne redegjøringsplikten, men la informasjonsplikten bestå

Revisorforeningen anbefaler å fjerne redegjøringsplikten i åpenhetsloven og at all rapportering om menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold tas inn i selskapenes årsberetning sammen med øvrig bærekraftsinformasjon, i den grad det følger av kravene i regnskapsloven. Vi mener at all årlig rapportering om bærekraft bør samles i årsberetningen (jf. regnskapsloven kapittel 2).

Informasjonsplikten mener vi bør bestå. Den sikrer at allmenheten stadig har innsyn, styrker tilsynets mulighet til å følge opp, og er mer målrettet og håndhevbar enn dagens redegjøringsplikt. Forslaget innebærer derfor ingen svekkelse av åpenhet, kun mer effektiv virkemiddelbruk.

Oppsummering av våre forslag

- Heve tersklene for å være omfattet av åpenhetsloven
 - Fra gjeldende grense på salgsinntekt 70 mill. kr, balansesum 35 mill. kr, 50 ansatte (over to av tre)
 - Til grensen for store foretak i regnskapsloven på salgsinntekt 580 mill. kr, balansesum 290 mill. kr, 250 ansatte (over to av tre)
- Fjerne plikten i åpenhetsloven til å offentliggjøre og årlig oppdatere en redegjørelse for virksomhetens aktsomhetsvurderinger (redegjøringsplikten).
 - Foretak som er omfattet av pliktig bærekraftsrapportering etter regnskapsloven har en allerede eksisterende plikt til å redegjøre for påvirkninger, risikoer og muligheter fra bærekraftsforhold. Dette inkluderer også en beskrivelse av aktsomhetsvurderinger.¹ Fra regnskapsåret 2026 heves tersklene til salgsinntekt over 5,3 mrd kr og over 1000 ansatte²
- Beholde plikt til å arbeide systematisk med å ivareta menneskerettigheter og sikre anstendige arbeidsforhold i verdikjeden for foretak over de økte tersklene
 - Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger etter OECDs retningslinjer. Plikt til å gi informasjon på forespørsel fra interessenter (informasjonsplikten). Tilsyn fra Forbrukertilsynet.

¹ Jf regnskapsloven § 2-4 (2) nr. 6

² Høringsforslag om gjennomføring av EUs forenklingsspakke Omnibus I. Se www.revisorforeningen.no/fag/nyheter/horing-om-forenklinger-i-regler-om-barekraftsrapportering/